

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ในบทนี้เป็นการวิเคราะห์ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ประการ โดยแบ่งผลการศึกษาเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 บริบทพื้นฐานของชุมชนในพื้นที่การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมาย

ตอนที่ 3 ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 4 ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นจากการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ต่อประชาชนในพื้นที่การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 1 บริบทพื้นฐานของชุมชนในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี

ในตอนนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการศึกษา ประกอบด้วย ประวัติหมู่บ้าน สภาพภูมิศาสตร์ และสภาพสังคมและวัฒนธรรมของพื้นที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประวัติหมู่บ้าน

“บ้านท่าสุ” เป็นหมู่บ้านริมทะเลเกิดขึ้นเมื่อประมาณ 600 กว่าปีมาแล้ว ชาวบ้านเชื่อว่า “ท่าสุ” มาจากคำว่า “คำเสา” หมายถึง ชื่อไม้เนื้อแข็งชนิดหนึ่ง ชาวบ้านที่นั่นนับถือต้นคำเสาเป็นเจ้าพ่อ เรียกว่า “โต๊ะท่าสุ” จะช่วยคุ้มครองรักษาบ้านเรือนทรัพย์สิน โดยใช้ไม้คำเสาทำเสาเรือน กรอบประตู กรอบหน้าต่าง ให้เป็นยามเฝ้าบ้าน คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน คือ “โต๊ะสุ” ซึ่งมีเรื่องเล่าว่า มีชาวทะเลคนหนึ่งเป็นผู้ที่คนอื่นเชื่อถือกันมาก ชาวทะเลด้วยกันได้ตั้งให้เป็นหัวหน้า ชื่อ “โต๊ะสุ” ท่านใช้ชายทะเลแถบนี้เป็นท่าจอดเรือเป็นคนแรก และได้ชักชวนพรรคพวกชาวทะเลคนอื่น ๆ มาจอดรวมด้วย “โต๊ะสุ” ได้ดูแลสถานที่แห่งนี้จนถึงแก่กรรม ต่อมาเมื่อมีราษฎรมาตั้งถิ่นฐานมากขึ้น จึงตั้งเป็นหมู่บ้านโดยเอาชื่อ “โต๊ะสุ” มาเป็นชื่อหมู่บ้าน ต่อมาก็เพี้ยนเป็น “ท่าสุ” (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านน้ำบ่อ, 2557: 5) สำหรับผู้วิจัยคิดว่า บ้านท่าสุ น่าจะมาจากคำว่า “โต๊ะท่าสุ”

มากกว่า เพราะ โຕ๊ะสูใช้ชายทะเลแถบนี้เป็นท่าจอดเรือ ซึ่งคำที่ใช้มีทั้ง “ชื่อคน” และ “ท่า” ซึ่งจากประวัติความเป็นมาของบ้านท่าสูที่ปรากฏในเอกสารสอดคล้องกับคำกล่าวดังต่อไปนี้

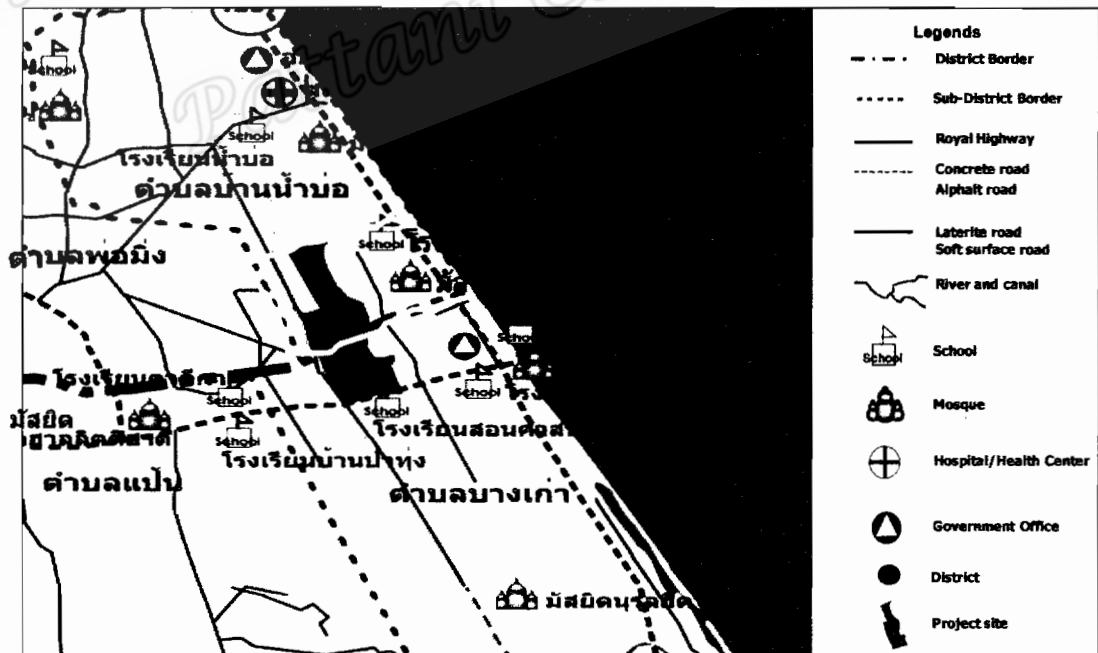
“... ประวัติของบ้านหมู่บ้านท่าสูพอสรุปได้ว่า มีผู้ชายชื่อ โຕ๊ะสูเป็นคนมีบารมีชาวบ้านริมชายหาดให้ความเคารพ หลังจาก โຕ๊ะสูเสียชีวิต คนรุ่นหลังได้นำชื่อของเขามาใช้เป็นชื่อหมู่บ้าน ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นหมู่บ้านท่าสูที่ปรากฏในปัจจุบัน...”

(แบแข็ง, แบคอเลาะ, แบเลาะ. ปราชญ์ชาวบ้าน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

สภาพภูมิศาสตร์

ที่ตั้งและอาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านน้ำบ่อ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอสาขบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	หมู่ที่ 3 ตำบลพ้อมิ่ง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ทะเลอ่าวไทย

ที่มา : บริษัท ฟาตอนิ อินดัสทรีส์ จำกัด, 2548

ภาพประกอบ 5 ลักษณะทางกายภาพในพื้นที่ตำบลบ้านน้ำบ่อ

สภาพสังคมและวัฒนธรรมของพื้นที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

1. การประกอบอาชีพ

บ้านท่าสุ ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านน้ำบ่อ อำเภอยะนง จังหวัดปัตตานี มีเนื้อที่ โดยประมาณ จำนวน 794 ไร่ เป็นหมู่บ้านที่ติดทะเล เหมาะแก่การประกอบอาชีพประมง มีพื้นที่และ ทุ่งกว้างเหมาะแก่การเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ทำการเกษตร จำนวน 428 ไร่ อาชีพหลักของ คนในชุมชน ได้แก่ ประมง เพาะปลูก และเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ประชากรบางส่วนยังมีอาชีพเป็น ลูกจ้างในประเทศมาเลเซีย และอาชีพสำหรับกลุ่มแม่บ้านทำขนมขายในหมู่บ้าน ดังที่ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 บ้านท่าสุ (แบบฯ, 5 มิถุนายน 2557) และชาวบ้านได้กล่าวว่า

“...คนที่บ้านท่าสุทำอาชีพประมงเป็นหลัก รองมาก็คือเกษตรกร ในอดีตที่นี่เป็น พื้นที่เพาะปลูกแดงโม มะพร้าว แต่ปัจจุบันเราปลูกยางซึ่งมีจำนวนมากแล้ว นอกจากอาชีพเพาะปลูกคนที่นี่ก็ไปทำงานที่ประเทศมาเลเซีย อาชีพเลี้ยงสัตว์มี บ้าง เช่น วัว แพะ เป็ด ไก่ จะเลี้ยงกัน ในเขตพื้นที่เขตนิคมฮาลาล (นิคม อุตสาหกรรมอาหารฮาลาล – ผู้วิจัย) จำนวนเยอะพอสมควร เป็นร้อยละ ๓ ส่วน ผู้หญิงก็มีอาชีพทำขนม โดยจะทำในช่วงเวลาว่างจากรับจ้างแปรรูปปลากระตัก...”

(แบบฯ. ผู้ใหญ่บ้าน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2557)

“...รายได้หลักมาจากการทำอาชีพเกษตร โดยเพาะปลูกตามฤดูกาล มีทั้งแดงโม ถั่ว ยาง และมะพร้าว รองลงมาคืออาชีพประมง และจากที่คนไปทำงานที่ มาเลเซีย...”

(อิบรอเฮม. อิหม่าม. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

2. จำนวนครัวเรือนและประชากร

หมู่บ้านท่าสู มีจำนวนครัวเรือน 168 ครัวเรือน และมีประชากร ทั้งหมด 620 คน เป็นชาย จำนวน 293 คน และหญิง จำนวน 327 คน ประชากรช่วงอายุ 12 – 17 ปี มีมากที่สุด (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปัตตานี, 2557)

ตาราง 3 ประชากรบ้านท่าสูจำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	(คน)	%	(คน)	%	(คน)	%
1 – 5 ปี	10	3.42	17	5.19	27	4.35
6 – 11 ปี	27	9.22	24	7.34	51	8.23
12 – 17 ปี	22	7.50	33	10.09	55	8.87
18 – 25 ปี	42	14.33	36	11.01	78	12.58
26 – 49 ปี	123	41.98	149	45.57	272	43.58
50 – 60 ปี	36	12.29	35	10.70	71	11.45
มากกว่า 60 ขึ้นไป	33	11.26	33	10.09	66	10.65
รวม	293	100.00	327	100.00	620	100.00

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปัตตานี, 2557

ตอนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายมีทั้งหมด 20 คน เป็นเพศชาย 15 คน เพศหญิง 5 คน มีอายุอยู่ในช่วง 18 – 78 ปี ส่วนใหญ่สมรส จำนวน 16 คน นับถือศาสนาอิสลาม 17 คน การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี 9 คน อาชีพหลัก ประกอบธุรกิจส่วนตัวและรับจ้าง จำนวนใกล้เคียง อย่างละ 5 และ 4 คน รองลงมา ทำสวนและประมง อย่างละ 3 คน ไม่มีอาชีพรอง 9 คน ส่วนที่เหลือทำสวน 5 คน ปลูกสัตว์และประมง อย่างละ 2 คน รายได้ต่อเดือน อยู่ระหว่าง 5,000 – 120,000 บาท สถานภาพในปัจจุบัน เป็นนักการเมืองท้องถิ่น 5 คน ส่วนที่เหลือเป็นนักธุรกิจ ปลูกอำเภอ อีหม่าม และปราชญ์ชาวบ้าน ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมาย

ชื่อ - สกุล (นามสมมติ)	เพศ	อายุ (ปี)	สถานภาพ สมรส	สถานภาพปัจจุบัน	ศาสนา	การศึกษา	อาชีพ		รายได้/ เดือน (บาท)	มีที่ดินใน พื้นที่นิคม ๑
							หลัก	รอง		
จูโรนี	หญิง	30	สมรส	ครูลูกจ้างโรงเรียน บ้านท่าเสา	อิสลาม	ปริญญาตรี	ลูกจ้าง ของรัฐ	ค้าขาย	20,000	3 ไร่
คะห์	หญิง	29	สมรส	ประธานกลุ่มสตรี บ้านท่าเสา	อิสลาม	ปวส.	รับจ้าง	-	7,000	-
ดิง	ชาย	38	สมรส	รองประธานสภา อบต.บ้านน้ำบ่อ	อิสลาม	ปริญญาตรี	ค้าขาย	ทำสวน	16,000	-
ดี	ชาย	37	สมรส	เลขานุการนายก อบต.บ้านน้ำบ่อ	อิสลาม	ปริญญาตรี	ค้าขาย	ทำสวน	18,000	12 ไร่
ตอเฮ	ชาย	46	สมรส	นายก อบต.บ้านน้ำ บ่อ	อิสลาม	ปริญญาตรี	ธุรกิจ ส่วนตัว	-	50,000	-
นี	หญิง	24	โสด	ชาวบ้าน	อิสลาม	ป.6	ทำสวน	-	5,000	-
แบแข็ง	ชาย	70	สมรส	ปราชญ์ชาวบ้าน	อิสลาม	ป.4	ทำสวน	ประมง	12,000	30 ไร่
แบคอเลาะ	ชาย	78	สมรส	ปราชญ์ชาวบ้าน	อิสลาม	ไม่ได้เรียน	ประมง	ปศุสัตว์	7,000	-
แบยา	ชาย	56	สมรส	ผู้ใหญ่บ้าน ม.3	อิสลาม	มศ.5	ทำสวน	-	20,000	-
แบยี่	ชาย	53	สมรส	อดีตสมาชิก สภา ผู้แทนราษฎรจังหวัด ปัตตานี เขต 2	อิสลาม	ปริญญาโท	ธุรกิจ ส่วนตัว	-	50,000	-
แบเลาะ	ชาย	75	สมรส	ปราชญ์ชาวบ้าน	อิสลาม	ไม่ได้เรียน	ประมง	ปศุสัตว์	7,000	3 ไร่
แบไอ๊ะ	ชาย	58	สมรส	ครูโรงเรียนบ้านท่าเสา	อิสลาม	ปริญญาตรี	ข้าราชการ	ปศุสัตว์/ ทำสวน	50,000	-
ประเสริฐ	ชาย	41	สมรส	ปลัดอำเภอปะนาเระ ที่รับผิดชอบการ จับเคลื่อนนิคม อุตสาหกรรมอาหาร ฮาลาล	พุทธ	ปริญญาตรี	ข้าราชการ	-	30,000	-
ทิเชษฐ์	ชาย	38	โสด	ปลัดอำเภอปะนาเระ ผู้เป็นหัวหน้าประจำ ตำบลบ้านน้ำบ่อ	พุทธ	ปริญญาตรี	ข้าราชการ	-	21,000	-

ตาราง 4 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมาย (ต่อ)

ชื่อ - สกุล (นามสมมติ)	เพศ	อายุ (ปี)	สถานภาพ สมรส	สถานภาพปัจจุบัน	ศาสนา	การศึกษา	อาชีพ		รายได้/ เดือน (บาท)	มีที่ดินใน พื้นที่นคม ฯ
							หลัก	รอง		
ศิริชัย	ชาย	58	สมรส	กรรมการบริษัท ฟาคอนี อินคัสทรีส์ จำกัด.	พุทธ	ปริญญาโท	นักธุรกิจ	-	120,000	-
หมีะ	หญิง	18	หม้าย	อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน (อสม.)	อิสลาม	ม. 6	รับจ้าง	-	6,000	-
อักษมาล	ชาย	25	โสด	ครูสอนศาสนา โรงเรียนนุรุลเตาฟิก	อิสลาม	ปริญญาตรี	รับจ้าง	-	6,000	-
อิบรอฮิม	ชาย	45	สมรส	อิหม่ามบ้านท่าตู	อิสลาม	ม.6	ทำสวน	ประมง	12,000	-
อาแมค	ชาย	45	สมรส	กำนัน ค.น้ำบ่อ	อิสลาม	ปริญญาตรี	ธุรกิจ ส่วนตัว	ทำสวน	30,000	-
แอเซาะ	หญิง	48	สมรส	สมาชิกกลุ่มสตรี	อิสลาม	ม.6	รับจ้าง	ทำสวน	7,000	-

3. วิถีชีวิตในชุมชน

3.1 การนับถือศาสนา

ประชาชนในหมู่บ้านท่าตูทั้งหมดเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ปฏิบัติตนและดำเนินวิถีชีวิตตามแนวทางอิสลามอย่างเคร่งครัด การที่มุสลิมอยู่ในหลักการศาสนาต้องเริ่มจากการปลูกฝังมาตั้งแต่เยาว์วัย พ่อแม่ผู้ปกครอง ได้ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาที่โรงเรียนศาสนา ซึ่งเป็นโรงเรียนสอนศาสนาและภาษามลายูในหมู่บ้านหรือหมู่บ้านใกล้เคียง

หลักการศาสนาอิสลาม ประกอบด้วย หลักศรัทธา หลักปฏิบัติ และหลักคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 หลักศรัทธา มี 6 ประการ ดังนี้

- 1) ศรัทธาในพระเจ้าองค์เดียว คือ อัลลอฮ์
- 2) ศรัทธาในบรรดามลาอิกะฮ์ (เทวดา)
- 3) ศรัทธาในบรรดาคัมภีร์ของอัลลอฮ์

- 4) ศรัทธาในบรรดาราชทูต (ศาสนทูต)
- 5) ศรัทธาในวันสุดท้าย และ การเกิดใหม่ ในวันกิยามะฮ์ (วันแห่งการฟื้นคืนชีพในโลกหน้า)
- 6) ศรัทธาในกฎกำหนดสภาวะของอัลลอฮ์

3.1.2 หลักปฏิบัติ มี 5 ประการ ดังนี้

1) การกล่าวคำปฏิญาณตนว่า “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ นบีมุฮัมมัดเป็นศาสนทูตของอัลลอฮ์”

- 2) การละหมาด 5 เวลา
- 3) การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน
- 4) การจ่ายซะกาต
- 5) การประกอบพิธีฮัจญ์ ณ นคร เมกกะ (มักกะฮ์) ประเทศซาอุดีอาระเบีย

3.1.3 หลักคุณธรรมจริยธรรม มีดังนี้ (สำราญ ศรีคำมูล, ม.ป.ป.)

- 1) ความกตัญญูกับพ่อแม่
- 2) เคารพอ่อนน้อมต่อผู้มีเกียรติและอาวุโส
- 3) เมตตาและกรุณาต่อผู้ต่ำกว่า อ่อนแอกว่าทั้งมนุษย์และสัตว์
- 4) ให้รู้จักเอาอกเอาใจกัน
- 5) ประพฤติที่ดีต่อเพื่อนบ้าน
- 6) ความรักและความกลมเกลียวระหว่างมิตรสหาย
- 7) ช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความทุกข์ยาก
- 8) ช่วยเหลือผู้ประสงค์จะทำดี
- 9) ให้เกียรติแขกที่มาพักอยู่ในบ้าน
- 10) การเยี่ยมเยียนคนเจ็บไข้

3.2 ประเพณีและวันสำคัญทางศาสนา

หมู่บ้านท่าสู มีประเพณีที่สำคัญ ได้แก่ งานเข้าสู่นัด งานเมอลิด งานแต่งงาน การทำชুরอ และมีวันสำคัญทางศาสนา ได้แก่ วันอิคิลฟิตรี (1 เชาวัล) และอิคิลอฎฐา (10 ชุลหิจญะฮฺ)

3.3 ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ได้แก่

(1) ซึละ หรือไทยมุสลิมทางภาคใต้เรียกว่า คีกา หรือ บือคีกา เป็นศิลปะการต่อสู้ด้วยมือเปล่า เน้นให้เห็นลีลาการเคลื่อนไหวอย่างสง่างาม ซึ่งเป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวอย่างหนึ่งของชาวไทยมุสลิมทั้งชายและหญิง (โอเคเนชั่น, 2550)

(2) คีเกสุตู นิยมเล่นกันเป็นกลุ่มเป็นคณะ ร้องขับกลอนเป็นเพลงโต้ตอบกัน

ตอนที่ 3 ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ผลการศึกษาดาวัตฎุประสงค์ข้อ 2 เกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

1. ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

ผลการศึกษาปรากฏรายละเอียด ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน (planning)

ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน เป็นการที่ผู้วางแผนโครงการกับประชาชนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการ และผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ แต่การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลเป็นไปในลักษณะ “รับรู้แต่ไม่ได้ร่วมวางแผน” ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้นำของชุมชน พบว่าการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ผู้รับผิดชอบโครงการ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน รวมถึงไม่ได้ประสานงานและพูดคุยกับผู้นำชุมชนทั้งหมด เพราะผู้นำหลายคนไม่ทราบว่า นิคมฯมี

ที่มาอย่างไร เพียงแต่รับรู้ว่าจะมีการสร้างนิคมฯ มีเพียงผู้นำชุมชนบางคนเท่านั้นที่ทราบว่า จะมีการก่อสร้างนิคมฯ เช่น การทำโรงงานปลากระป๋อง การแปรรูปอาหารทะเล และทั้งหมดเป็นอาหารฮาลาล ทำให้ผู้นำชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนิน โครงการเพื่อกำหนดความต้องการของชุมชน อีกทั้งทางการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) เองก็ไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์โครงการ เพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และประเด็นสำคัญต่างๆอย่างครบถ้วน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจได้ว่าควรจะให้การสนับสนุนหรือคัดค้านโครงการฯ เนื่องจากไม่มีการจัดเวทีเพื่อทำประชาพิจารณ์ จึงทำให้ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน อันได้แก่ การร่วมตัดสินใจ และการแสดงความคิดเห็น แต่ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ดำเนินการ โดยมีผู้นำชุมชนบางท่านที่รับรู้ ซึ่งไม่เป็นไปตามแนวคิดประชาธิปไตยที่ต้องเริ่มจากกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนอันเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนหรือชุมชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียและได้รับผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...เราเองอยากให้มีกรรมการนิคมฯที่มาจากคนในพื้นที่เข้าไปอยู่ตรงนั้น เพราะเราจะได้ว่ารู้ว่าคุณค่าของนิคมฯเป็นอย่างไร เพราะเรามีหน้าที่รับผิดชอบในชุมชนด้วยส่วนหนึ่ง...”

(อาเด. กำนัน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2557)

“...ในฐานะที่เป็นผู้นำ เราไม่ได้มีส่วนร่วมว่าจะมีการสร้างนิคมฯ ตอนที่เริ่มสร้างเฉพาะฝ่ายปกครองเท่านั้นที่ได้ไปประชุมที่กรุงเทพ เราได้รับรู้ตั้งแต่เริ่ม แต่ไม่ได้ร่วมอย่างอื่น และที่เราได้รู้ก็ผ่านผู้ใหญ่แบบชายที่คืนให้กับนิคมฯ ไปแล้ว 10 ไร่ แต่ที่ดินที่เหลือนับร้อยของเขาไว้ ประกาศในมัสยิด แคว้นสี่กั๊กจะจ่าย 50,000 บาท ไม่ก็ 60,000 บาทต่อไร่ ได้ยินว่าจะมีการจ่ายแต่ก็เงียบ ไม่มีการจ่าย...”

(ดิง. รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านน้ำบ่อ.

ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...เราไม่ทราบเลยว่า ตอนแรกเขาจะทำอะไร และตอนที่พาแกนนำในหมู่บ้าน ผมไม่รู้ เพราะไม่มีใครชวนเรา ตอนนี้อยู่แล้วว่าถ้ามีเหตุการณ์เกิดขึ้น เราต้องเข้าไปรู้เห็นด้วย...”

(อิบรอเฮม. อิหม่าม. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...ผมว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนยังไม่มีเพราะว่าชุมชนไม่รู้เรื่อง ซึ่งเป็นจุดที่ยังแก้ไม่ได้ ได้แต่หวังว่าจะมีการมีประชาสัมพันธ์ตั้งแต่เริ่มโครงการ ผมมองว่าถ้าพูดถึงนิคมฮาลาล ทุกคนจะมีความรู้สึกในด้านลบชนิดหนึ่ง เพราะใช้เวลาในการสร้างเป็นสิบปี แต่จนถึงทุกวันนี้ก็ยังไม่เป็นรูปธรรมอีก...”

(ประเสริฐ. ปลัดอำเภอปะนาเระ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2557)

1.2 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และเสียประโยชน์ (stakeholder or party)

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และเสียประโยชน์ ต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง รอบคอบเพื่อป้องกันมิให้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะการประชุมปรึกษาหารือ กลายเป็นเสียงที่มาจากกลุ่มผลประโยชน์มากกว่าการเป็นตัวแทนความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากที่แกนนำชุมชนและตัวแทนองค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) ได้กลับจากการการดูงานโรงงานตัวอย่างที่เน้นกระบวนการฮาลาล โดยจัดเวทีทำความเข้าใจระดับชุมชนในพื้นที่จัดตั้งนิคมฯ ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกรมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) และจังหวัดปัตตานี มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 61 คน จาก 5 ชุมชน ใน 2 อำเภอ คือ อำเภอ ปานาเระและอำเภอสายบุรี ประกอบด้วย 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ประชาชนในเขตนิคมฯหรือผู้ที่อาจได้รับผลกระทบ กลุ่มที่ 2 หน่วยงานราชการ ทั้งระดับท้องถิ่นและส่วนกลาง กลุ่มที่ 3 ผู้ประกอบการหรือบริษัทหรือหน่วยงานเอกชน กลุ่มที่ 4 สถาบันการศึกษาหรือองค์กรเอกชน กลุ่มที่ 5 สื่อมวลชน กลุ่มที่ 6 หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และกลุ่มที่ 7 ประชาชนผู้สนใจทั่วไป ได้เสนอความคิดเห็นในประเด็นเกี่ยวกับหลักฮาลาลว่า ต้องมีมาตรฐานฮาลาลในทุกขั้นตอนการผลิต รวมถึงการบริหารจัดการภายในนิคมที่ควรยึดหลักศาสนาเป็นสำคัญ โดยให้มีมัศยิดในนิคมฯ การหยุดงานในวันศุกร์ เพื่อประกอบพิธีทางศาสนา ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมทางนิคมฯควรมีระบบการจัดการของเสีย เช่น น้ำ อากาศ กากของเสีย ให้มีมาตรฐานและไม่มีผลกระทบต่อชุมชน ควรมีคังค่างกล่าวต่อไปนี้

“...หลังจากกลับมา ก็จัดเวทีเสวนาคนในหมู่บ้านว่าเห็นด้วยไหม กับการจะทำโรงงานฮาลาล...”

(แบทยา. ผู้ใหญ่บ้าน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2557)

“...ตอนนั้นเรากับเครือข่ายหลายคน ไปจัดเวทีเพื่อให้ชาวบ้านคนอื่นๆ เขาเข้าใจ เรื่องผลกระทบ...”

(อาแคว. กำนัน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2557)

“...การจัดเวทีประเมินผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อให้ชาวบ้านได้รู้ว่า นิคมฯเกิดขึ้นเราจะต้องเจออะไรบ้าง...”

(แบยี่. อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปัตตานี.
ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2557)

“...กระบวนการผลิตทุกชิ้นตอนภายในนิคมฯ ควรผ่านมาตรฐานฮาลาล ซึ่งได้รับการยอมรับตามมาตรฐานสากล...”

(ตะห์. ประธานกลุ่มสตรีบ้านท่าสุ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 12 มิถุนายน 2557)

“...ภายในนิคมฯควรมีสถิต เพื่อให้คนงานได้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้ โดยไม่เสียเวลาในการเดินทาง และควรหยุดงานในวันศุกร์เพื่อให้บุคลากรได้ ปฏิบัติศาสนกิจ...”

(แบแข็ง. ปรากฏชาวบ้าน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...ควรให้นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยเข้ามามีส่วนร่วมในการเริ่มต้นนิคมฯด้วย...”

(ตอเฮ. นายองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านน้ำบ่อ.
ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...การบริหารงานในนิคมฯ ควรใช้หลักอิสลามในการบริหารงาน...”

(อิบรอเฮม. อิหม่าม. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...อยากให้ทางนิคมฯเอาใจใส่เรื่องสิ่งแวดล้อม ต้องมีระบบการจัดการที่ได้ มาตรฐาน ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และไม่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวบ้าน ...”

(แบยี่. อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปัตตานี.
ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2557)

ตอนที่ 4 ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นจากการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอาหาร ฮาลาล ต่อประชาชนในพื้นที่การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี

แม้การนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลไม่สามารถดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ แต่ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ มีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า หากนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลเกิดขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่การพัฒนานิคมฯ ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนานิคมฯ กลายเป็นสิ่งที่ประชาชนคาดหวังต่อการนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ซึ่งเป็นผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมต่อประชาชนทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ต่อการดำเนินการของนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในอนาคต ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลกระทบเชิงบวก

1.1 ด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า

1) ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลครั้งนี้ ถ้าพิจารณาด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเน้นการส่งเสริมภาคเอกชน จะก่อให้เกิดการลงทุน การกระจายอุตสาหกรรม การจ้างงาน ดึงดูดนักลงทุนให้เข้ามาลงทุนในจังหวัดชายแดนภาคใต้จนนำมาสู่การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความสันติสุขในพื้นที่ และเป็นการตอบสนองนโยบายรัฐบาลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดปัตตานี ซึ่งเดิมทีธุรกิจที่จะลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลจังหวัดปัตตานี โครงการแรกคือ โรงงานแปรรูปไก่สดแช่แข็ง ใช้งบประมาณ 1,500 ล้านบาท ทั้งนี้พื้นที่ในนิคมอุตสาหกรรมฮาลาล จะแบ่งเป็นโซนอุตสาหกรรมทั่วไป โซนผู้ประกอบการรายย่อย หรือเอสเอ็มอี ซึ่งสามารถรองรับผู้ลงทุนได้ประมาณ 70 ราย คาดว่า จะทำให้เกิดการจ้างงานหลายพันคน และเพิ่มสินเชื่อทางการลงทุนประมาณ 10,000 ล้านบาท และคาดหวังว่า ถ้ารัฐบาลให้การสนับสนุนสร้างแรงจูงใจให้นักลงทุน ก็จะทำให้มีการกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจในจังหวัดปัตตานี และจังหวัดใกล้เคียง ดังกล่าวต่อไปนี้

“...การจัดตั้งนิคมฯ เป็นการส่งเสริมภาคเอกชนให้มาลงทุน มีการจ้างงานคนหลายพันคน ดึงดูดนักลงทุน เข้ามาลงทุนในจังหวัดปัตตานีและจังหวัดอื่นๆ...”

(ศิริชัย, กรรมการบริษัท ฟาตอนี อินด์สทรีส์ จำกัด.

ผู้ให้สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2557)

“...ผมเห็นว่า เป็นการกระจายอุตสาหกรรม ตอบสนองนโยบายของรัฐ ซึ่งเดิมคิดว่า โครงการแรก คือ โรงงานแปรรูปไก่สดแช่แข็ง ใช้งบประมาณ 1,500 ล้านบาท และในพื้นที่นิคมฯจะแบ่งเป็น โซนต่างๆ เช่น เอสเอ็มอี ซึ่งรับผู้ลงทุนได้ถึง 70 และเพิ่มสินเชื่อการลงทุนถึงหมื่นล้านบาท...ถ้ารัฐให้การสนับสนุน นักลงทุนก็จะมีแรงจูงใจเข้ามาลงทุนในชายแดนได้เพิ่มขึ้น...ผมว่าเป็นการกระจายอุตสาหกรรมนะ...”

(ศิริชัย. กรรมการบริษัท ฟาตอนี อินด์สทรีส์ จำกัด.

ผู้ให้สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2557)

2) ส่วนอีกมุมมองหนึ่ง ซึ่งกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ เห็นว่า ในด้านเศรษฐกิจชุมชนมีการรับรู้ว่าจะมีการสร้างนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ส่วนมากรู้สึกยินดี เกิดความคาดหวังว่านิคมอุตสาหกรรมจะสร้างงานให้กับคนในชุมชน จะได้ประกอบอาชีพในนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลเช่น โรงงานแปรรูปอาหารทะเล โรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งประกอบอาชีพการเกษตรตามวิถีชีวิตของผู้คนในพื้นที่ และสามารถจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร หรือวัตถุดิบ เช่น วัว เพาะ และแกะ ของชาวบ้านในบริเวณรอบพื้นที่เขตนิคมอุตสาหกรรม เข้าสู่สถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลด้วย ทำให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น เศรษฐกิจภาคครัวเรือนเติบโตขึ้นและคนในชุมชนไม่ต้องย้ายถิ่นไปประกอบอาชีพในประเทศมาเลเซีย โดยเฉพาะผู้หญิงมุสลิมในชุมชนที่ต้องการช่วยสามีหารายได้ให้ครอบครัว สามารถประกอบอาชีพในสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในชุมชน โดยทำงานในช่วงกลางวัน เป็นช่วงเวลาที่แน่นอน คือ เริ่มทำงานตอนเช้าและเลิกงานในตอนเย็น ถึงแม้ผู้ปกครองจะไม่ได้อยู่กับลูกตลอดเวลา แต่เมื่อถึงเวลาเลิกงานแล้วผู้ปกครองสามารถอยู่ใกล้ซิคและอบรมสั่งสอนบุตรหลานได้นอกจากนี้หากผู้ปกครองมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายผลผลิตทางการเกษตรเข้าสู่โรงงานในนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จะสามารถส่งบุตรหลานเข้าสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไปได้ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...ได้ทำงานเป็นลูกจ้างใน โรงงานก็รู้ว่า โรงงานสามารถทำปลากระกระป๋องได้ ซึ่ง โดยส่วนใหญ่แล้วชาวบ้านที่นี่ก็จะเลี้ยงสัตว์กันอยู่แล้ว เราสามารถซื้อ ได้แล้วมาแปรรูปเป็นอาหารกระป๋องได้...”

(อาแคว. กำนัน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2557)

“...คนที่ทำงานประเทศมาเลเซียจะ ได้กลับมาทำงานที่บ้าน แม้ว่าจะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงก็จะ ได้กลับมาทำงานที่บ้าน ตอนที่พบปะพูดคุยกับคนในชุมชน ทางนิคมฯ บอกว่าจะเลือกคนในชุมชนเข้าทำงานก่อน...”

(อะห์. ประธานกลุ่มสตรีบ้านท่าสุ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“... ถ้ามีโรงงานคนในพื้นที่ก็จะได้มีงานทำ แล้วคนที่ทำงานประเทศมาเลเซียก็จะได้กลับมาทำงานที่บ้าน เพราะทางโรงงานบอกว่าจะเลือกคนคนในพื้นที่เข้าทำงานก่อน ไม่ต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่ ถ้าสมมุติว่านิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นจริงนิคมฯ โรงงานต่างๆก็จะซื้อวัตถุดิบ เช่น วัว หรือแพะ ของคนในพื้นที่ คิดว่าเป็นที่สิ่งที่ดี เพราะคนในพื้นที่ๆเลี้ยงวัวหรือแพะอยู่ก็จะได้เลี้ยงจำนวนเพิ่มขึ้น...”

(ดี. เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านน้ำบ่อ.

ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...หากนิคมฮาลาลดำเนินต่อไป ก็หวังว่าให้คนในพื้นที่ได้มีงานทำ ในโรงงานปลากระป๋องก็ได้ถ้ามันเกิดขึ้นนะ...”

(คิง. รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านน้ำบ่อ.

ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...ส่วนใหญ่ผู้หญิงอยากให้นิคมฯเกิดขึ้น เพราะว่าสามารถหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว คนที่เป็นหนุ่มสาวหรือคนเรียนจบปริญญายังไม่มีการทำงาน ที่นิคมฯได้ อีกอย่างทำให้คนในหมู่บ้านได้ส่งลูกเรียน เพื่อรองรับตำแหน่งงาน โรงงานฮาลาลด้วย และชาวบ้านนั้นก็ได้มีการเลี้ยงสัตว์จำนวนเพิ่มขึ้นกว่าเดิม...”

(แอะเซาะ. สมาชิกกลุ่มสตรี. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...อยากให้ลูกหลานได้ทำงานที่บ้าน ถ้ามีโรงงานก็ไม่ต้องทำงานที่อื่น เพราะไม่อยากให้ไปลำบากไกลๆ ถ้าอยู่ที่บ้านจะได้ช่วยดูแลคนแก่ที่บ้านด้วย ที่บ้านจะได้ไม่เสียบ ไม่ให้มีแต่คนแก่กับเด็ก...”

(แบดอเลาะ. ปราชญ์ชาวบ้าน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...อยากช่วยสามีหาเงิน แต่ไม่รู้จะทำอะไรดี เพราะที่บ้านมีค่าใช้จ่ายเยอะ ถ้ามีโรงงานจริงๆ อาจจะได้อ่างน้ำบ้าน ได้เงินใช้ในครอบครัวมากขึ้น และยังสามารดูแลลูก ไปรับ-ส่งลูกที่โรงเรียนได้...”

(คะห์. ประธานกลุ่มสตรีบ้านท่าสุ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...ถ้ามีนิคมฯ จะหางานทำในโรงงาน คอนเซ็ปต์ก็จะได้ไปส่งลูกที่โรงเรียนแล้วก็เข้าทำงาน คอนเซ็ปต์เลิกงานก็จะได้ไปรับลูก เพราะโรงงานมีเวลาทำงาน-เลิกงานแน่นอนอยู่แล้ว...”

(ซูโรนี่. ครูลูกจ้างโรงเรียนบ้านท่าสุ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน. 2557)

“...คิดว่าโรงงานต้องการคนงานผู้หญิงเยอะแน่นอน ฉันจะไปสมัครงาน ถ้าได้งานครอบครัวจะมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งให้ลูกได้เรียนสูงๆ ลูกจะได้มีความรู้ ได้งานทำดีๆ...”

(หมีะ. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

1.2 ด้านส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน

ปัตตานีเป็นจังหวัดที่มีลักษณะทางกายภาพเอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก กล่าวคือทางด้านทิศตะวันตกติดชายฝั่งทะเลอ่าวไทย เหมาะแก่การท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจของผู้คนในพื้นที่และผู้ที่มาเยือนในจังหวัดปัตตานี โดยเฉพาะชายหาดในพื้นที่อำเภอปะนาเระ ซึ่งมี “หาดแหมแหม” เป็นชายหาดที่สวยงาม พื้นทรายเป็นสีขาว สลับกับโขดหินใหญ่น้อย หากนิคมฯ สามารถดำเนินการได้ในอนาคต จะสามารถเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวและสร้างรายได้แก่คนในชุมชนท่าสุและชุมชนอื่นๆที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอปะนาเระได้ ซึ่งก่อนเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบขึ้นในปี 2547 หาดแหมแหม เป็นหาดที่มีชื่อเสียงและมีคนเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก สร้างความคึกคักให้กับอำเภอปะนาเระ แต่หลังจากเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดน้อยลง จนกระทั่งปัจจุบันไม่มีนักท่องเที่ยวอีกแล้ว เพราะเกิดความกลัวเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...อำเภอปะนาเระมีทรัพยากรที่หลากหลาย โดยเฉพาะทรัพยากรทางทะเล ถ้าเป็นอุตสาหกรรมฮาลาลแล้ว การท่องเที่ยวจะดีขึ้นหาดที่สวยงามในปัตตานี คือหาดปะนาเระ แต่ตอนนี้ไม่มีใครจะไปเที่ยว เพราะกลัวเรื่องเหตุการณ์ความไม่สงบ ถ้าหากว่านิคมอาหารฮาลาลเกิดขึ้น คนก็จะมาเที่ยวเพิ่มขึ้น...”

(ประเสริฐ. ปลัดอำเภอปะนาเระ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2557)

“...จริงๆที่ปานาเรจะมีชายหาดที่สวยงาม เมื่อก่อนมีคนมาเที่ยว พักผ่อนเยอะ แต่พอมีเหตุการณ์ความไม่สงบ ข่าวกวามไม่ปลอดภัย ทำให้คนไม่กล้ามา แต่ถ้ามีนิคมฯ คนจะเยอะขึ้น เพราะคนจะต้องหาที่พักผ่อน น่าจะทำให้ชายหาดปานาเระ ก็อีกครั้ง...”

(แบ โอิ๊ะ. ครูโรงเรียนบ้านท่าสุ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2557)

“...หาดแหมเมื่อก่อนคนเยอะมาก เพราะหาดสวยงาม มีโชคหินแปลกๆ คนในเมืองก็มาเที่ยว เพราะไม่ห่างจากเมืองมาก แค่ 43 กิโลเมตรนั่น วันหยุดคนจะเที่ยวเยอะ แต่เดี๋ยวนี้ร้างไปแล้ว ถ้ามีนิคมฯเกิดขึ้นจริงๆ คนอาจจะกล้ามาเที่ยวก็ได้...”

(ชูไรณี. ครูลูกจ้างโรงเรียนบ้านท่าสุ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2557)

“...ถ้าเปิดนิคมฯ ได้ คนจากข้างนอกจะเข้ามาในปานาเระเยอะ การรักษาความปลอดภัยน่าจะเข้มงวดและดีขึ้น พอวันหยุดจากงานคนก็อยากพักผ่อน ก็ต้องไปที่ชายทะเลที่ตอนนี้ไม่มีใครกล้ามาเที่ยว ถึงตอนที่นิคมฯเปิดอาจจะมีคนกล้ามานะ...”

(อาแค. กำนัน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2557)

“...อยากให้คนมาเที่ยวเยอะๆเหมือนเมื่อก่อน ชุมชนจะได้คึกคัก คนในชุมชนจะได้มีรายได้จากการขายของ นิคมฯอาจจะช่วยดึงดูดคนได้เยอะเหมือนกัน...”

(อักษมาล. ครูสอนโรงเรียนคาตอลิก. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...ในอำเภอเรามีของดีเยอะ ธรรมชาติสวยงาม แต่พอเกิดสถานการณ์ความไม่สงบ คนไม่กล้ามาเที่ยว กลัวจะโดนยิง อยากให้มาเที่ยวกัน แต่ต้องช่วยกันดูแลธรรมชาติด้วย เรื่องขยะต้องทิ้งให้เป็นที่ ไม่ใช่ทิ้งจนสกปรก...”

(พิเชษฐ์. ปลัดอำเภอปะนาเระ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2557)

2. ผลกระทบเชิงลบ

2.1 ด้านสังคม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้คนในชุมชนมีข้อกังวลทางด้านสังคม 4 ประการ ดังนี้

1) ความเชื่อและการปฏิบัติตามหลักศาสนาของคนในชุมชน เนื่องจากเมื่อนิคมฯ เกิดขึ้น จะมีแรงงานที่อพยพมาจากภายนอกชุมชนเข้ามาทำงานด้วย อาจทำให้เกิดการปะปนกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิงขณะทำงาน ซึ่งอาจนำไปสู่การผิดประเวณีได้ นิคมฯ จึงควรแยกเขตที่ทำงานและที่พักของผู้ชายและผู้หญิงให้ชัดเจน รวมถึงการแต่งกายของสตรีมุสลิมให้ถูกต้องตามหลักศาสนา (ฮิญาบ) ควรมีมัสยิดในนิคมฯ เพื่อความสะดวกในการประกอบศาสนกิจ นอกจากนี้ควรมีกองทุนชากาดด้วย เพื่อได้ช่วยเหลือแรงงานมุสลิมด้วยกัน รวมถึงบริเวณนิคมฯ ต้องไม่มีเทวรูปใด (ในบริเวณ 10 กิโลเมตร)

2) การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของมุสลิมในชุมชน อันเกิดจากความทันสมัยมากขึ้น ความเป็นอุตสาหกรรมและการขยายตัวของชุมชน เนื่องจากจำนวนคนต่างถิ่นหรือผู้ประกอบการที่เข้ามาทำงานในนิคมฯ ก่อให้เกิดแหล่งอบายมุข เช่น สถานบันเทิง คาราโอเกะ บ่อนการพนัน แหล่งมั่วสุมยาเสพติด ส่งผลให้วัยรุ่นในชุมชนมั่วเมออบายมุขและยาเสพติด เป็นเหตุให้เกิดปัญหาอาชญากรรมต่างๆ เพราะสภาพทางสังคมเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมและความเชื่อที่ดั้งเดิมจะถูกทำลายและเลือนหายไป

3) ระบบการบริหารภายในนิคมฯ ผู้ประกอบการที่ไม่ใช่มุสลิมควรเข้าใจและคำนึงถึงวิถีคิดและวิถีชีวิตมุสลิม เช่น การหยุดงานในวันศุกร์ การปรับเปลี่ยนช่วงเวลาในการทำงาน ในระหว่างถือศีลอด ควรเปลี่ยนเวลาเลิกงานให้เร็วขึ้น เพื่อให้สตรีมุสลิมได้กลับบ้านเพื่อเตรียมอาหารแก่สมาชิกในครอบครัวที่ถือศีลอดมาตลอดทั้งวัน

4) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน หากนิคมฯ เกิดขึ้นต้องมีคนจากภายนอกเข้ามาทำงานเป็นจำนวนมาก อาจมีมิจฉาชีพแอบแฝงเข้ามาเพื่อโจรกรรมทรัพย์สินหรือกระทำการที่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งด้านร่างกายและทรัพย์สินของในชุมชน ผู้ที่มีส่วนในการรับผิดชอบด้านความปลอดภัยจึงต้องเข้มงวดในการตรวจสอบบุคคลที่จะผ่านเข้า-ออกบริเวณนิคมฯ รวมถึงชุมชนบริเวณนิคมฯ ด้วย ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...ถ้ามีคนๆ มีจริง ในส่วนวิถีชีวิตคนในชุมชนก็เปลี่ยนไป ผมเองก็จะดูแลคนในชุมชนยากกว่าเดิม ผมเองกลัวว่าจะด้านความเจริญที่จะขึ้นไม่ไหว แต่ถ้าคนในชุมชนร่วมใจกันอาจจะสามารถควบคุมและดูแลความสงบเรียบร้อยภายในชุมชนได้...”

(แบบยา. ผู้ใหญ่บ้าน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2557)

“...อาจจะมีผลกระทบกับชุมชน เพราะคนจากข้างนอกที่เข้ามาทำงาน อาจจะเอาสิ่งที่ไม่ดีเข้ามาในชุมชนด้วย อย่างเช่น ยาเสพติด...”

(อาแคว. กำนัน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2557)

“..พอความเจริญเข้ามาในชุมชนมากขึ้น แหล่งมั่วสุ่ม ผับ บาร์ คาราโอเกะ ก็จะตามมา ทำให้ชุมชนที่อยู่อย่างสงบมานานต้องวุ่นวาย และอาจเกิดอาชญากรรมมากขึ้น...”

(ดิ้ง. รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านน้ำบ่อ.

ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...เป็นห่วงวัยรุ่นผู้หญิงกลัวจะเรื่องเสื่อมเสีย เพราะคนงานที่เป็นผู้ชายจะเข้ามาเยอะแน่นอน ถ้าครอบครัวดูแลลูกหลานไม่ดี อาจจะทำให้เด็กเกิด...”

(แอเซาะ. สมาชิกกลุ่มสตรี. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...กลัวคนเยอะๆ เพราะไม่รู้ว่าเป็นใคร คนสมัยนี้ไว้ใจไม่ได้ โจรขโมยก็เยอะ ถ้ามียามคอยเดินตรวจตรา ดูแลคนในหมู่บ้านน่าปลอดภัยขึ้น...”

(หม๊ะ. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...อยากให้ผู้ประกอบการ เจ้าของโรงงาน และคนที่เข้ามาทำงานเป็นมุสลิม หรือเข้าใจความเชื่อ หลักปฏิบัติทางศาสนาอิสลาม จะได้ไม่เกิดปัญหาในการทำงาน และทำงานอย่างสบายใจ...”

(อิบรอเฮม. อิหม่าม. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...อยากทำงานที่โรงงานในนิคมฯ เพราะใกล้บ้าน มีรายได้แน่นอน แต่ไม่รู้ว่าจะมีคนงานผู้หญิงเค้าให้ใส่อาญาบไหม ถ้าทางโรงงานไม่ให้ใส่ คงทำงานที่นั่นไม่ได้...”

(คะห้. ประธานกลุ่มสตรีบ้านท่าสุ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...ถ้ามีนิคมฯจริงๆ โรงงานจะเยอะ รถก็เยอะ ชุมชนคงวุ่นวาย ไม่สงบเหมือนเก่า...”

(พิเชษฐ. ปลัดอำเภอปะนาเระ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2557)

2.2 ด้านสิ่งแวดล้อม

ประชาชนในพื้นที่การพัฒนานิคมฯ มีข้อกังวลที่อาจจะเกิดจากการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในด้านสิ่งแวดล้อมรอบๆ บริเวณที่ตั้งนิคม เมื่อมีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นย่อมมีการปล่อยน้ำเสีย ควันพิษ และเสียงเครื่องจักรดังรบกวนผู้คนในชุมชน ซึ่งนำไปสู่ปัญหามลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ และขยะ เป็นต้น อันเป็นสาเหตุของปัญหาสุขภาพของคนในชุมชนต่อไป ดังนั้นทางนิคมฯจึงควรวางระบบต่างๆ ให้ได้มาตรฐาน เช่น ระบบการบำบัดน้ำเสีย การควบคุมปริมาณควันพิษ การทิ้งขยะในที่ๆ ห่างไกลจากแหล่งชุมชนและแหล่งน้ำ รวมไปถึงทรัพยากรธรรมชาติแถบชายฝั่งเสื่อมโทรม ระบบนิเวศน์เปลี่ยนแปลง จนกระทั่ง มีผลกระทบต่ออาชีพประมงชายฝั่ง เนื่องจากสัตว์น้ำปนเปื้อนสารพิษและต่อไปจะไม่มีสัตว์น้ำอาศัยอยู่เลย หากไม่มีระบบการบำบัดน้ำเสียหรือระบบการจัดการขยะปนเปื้อนสารพิษที่ถูกต้องและได้มาตรฐานอาจทำให้สารพิษซึมลงไปในดิน และถูกสะสมไว้จนดินที่ใช้ทำการเกษตรไม่มีคุณภาพ แหล่งน้ำธรรมชาติมีสารพิษปนเปื้อนไม่สามารถนำมาใช้อุปโภค บริโภคได้ ทางนิคมควรคำนึงถึงผลเสียด้านสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...สิ่งที่คนในพื้นที่กลัวว่าอาจจะเกิดขึ้นจริง เช่น ปัญหาน้ำเสียส่งผลให้น้ำมีกลิ่นเหม็น ส่งผลกระทบต่อชุมชน ถ้าเกิดขึ้นจริงประชาชนจะเอาหน้าที่ไหนใช้ แต่ว่านิคมอุตสาหกรรมจะสร้างไกลจากชุมชนแล้ว การบำบัดน้ำเสียจะทำอย่างไรปล่อยน้ำเสียที่ไหน ต้องคิดเหมือนกันนะ...”

(คะห้. ประธานกลุ่มสตรีบ้านท่าสุ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...การสร้างนิคมฯ ต้องมีผลกระทบตามมาที่ต้องยอมรับให้ได้ ทรัพยากรประมงชายฝั่งก็ได้รับผลกระทบเหมือนกันนะ เพราะการปล่อยน้ำเสีย มลพิษทางอากาศ ชยะ จึงต้องมีการศึกษาผลกระทบและดูแลสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปด้วย แล้วชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล และทุกฝ่ายจะต้องช่วยกัน...”

(แบยี่. อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปัตตานี.

ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2557)

“...กลัวว่า โรงงานในนิคมฯจะปล่อยน้ำเสีย ทำให้แม่น้ำเน่า มีกลิ่นเหม็น...”

(ดิง. รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านน้ำบ่อ.

ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...แม่น้ำจะเน่าเสีย เหม็น ไม่เหมือนเดิม กังวลอยู่เหมือนกัน...”

(หมี๊ะ. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...โรงงานต้นเหตุของการทำลายสิ่งแวดล้อม ทางนิคมต้องมีระบบที่ดีในการจัดการชยะ น้ำเสีย ควันพิช ถ้าไม่ดูแลสภาพแวดล้อมต้องแย่งๆ...”

(ตอเฮ. นายกององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านน้ำบ่อ.

ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...ไม่อยากให้สิ่งที่ธรรมชาติสร้างอย่างสวยงามต้องถูกทำลาย ธรรมชาติชายฝั่งฝูงปลา น้ำใส อากาศดีๆ ทางนิคมฯต้องรับผิดชอบ...”

(ดี. เลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านน้ำบ่อ.

ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล มีความเป็นห่วงเรื่องผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมรอบๆบริเวณนิคมฯและธรรมชาติ ทรัพยากรชายฝั่ง เนื่องจาก โรงงานอุตสาหกรรมต้องมีการปล่อยน้ำเสีย ควันพิช และชยะกลิ่นเหม็น

2.3 ด้านสภาพสังคมและคุณภาพชีวิต

เมื่อเกิดนิคมฯขึ้น ทำให้กลายเป็นปัจจัยดึงดูดคนเข้ามาในชุมชน เพื่อเข้ามาทำงาน และทางโรงงานในนิคมฯมีความต้องการแรงงานภาคอุตสาหกรรมจำนวนมากจากภายนอกชุมชน และแรงงานเหล่านี้ไม่ใช่เพียงคนสัญชาติไทยเท่านั้น ยังรวมไปถึงแรงงานสัญชาติพม่าและกัมพูชาอีกด้วย การอพยพเข้ามาของแรงงาน ทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชนในพื้นที่ที่จำกัด จนกลายเป็นชุมชนแออัด ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นควบคู่กับการพัฒนาประเทศและเมือง ชุมชนแออัดเป็นอีกภาพหนึ่งท่ามกลางภาพหลากหลายของเมืองที่เป็นศูนย์กลางของความเจริญทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การศึกษา ทำให้เผชิญปัญหาพื้นฐาน คือ ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ต่ำกว่ามาตรฐาน เช่น ในที่อยู่อาศัยไม่มีห้องน้ำส่วนตัว ต้องใช้ห้องน้ำสาธารณะที่ชุมชนสร้างขึ้น บ้านเรือนติดกันอย่างหนาแน่น น้ำในแหล่งน้ำเน่าเหม็น น้ำครำ ไม่มีทางเท้าเพื่อความปลอดภัยในการเดิน กองขยะ อาชญากรรม มิจฉาชีพ และยาเสพติด ขาดสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น น้ำ ไฟฟ้า และการจัดการด้านสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต้องประสบปัญหาสุขภาพอนามัย อาชญากรรม และความ ไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...คนที่เข้ามาทำงาน โรงงานฯคงเยอะมาก แล้วจะอยู่กันที่ไหน ก็ต้องอยู่ภายในชุมชน ตอนนั้นชุมชนคงแออัดแน่ คงแย่งกันกิน แย่งกันใช้...”

(เบยา. ผู้ใหญ่บ้านท่าสุ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2557)

“...ไม่อยากให้คนข้างนอกชุมชนเข้ามามากเกินไป เพราะคนเยอะปัญหาก็เยอะ ขยะเยอะ ถ้าทางนิคมฯไม่จัดการให้ดี ชุมชนจะต้องแออัดแน่...”

(เบยี่. อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปัตตานี.

ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2557)

“...ภาครัฐต้องสนับสนุนด้านสาธารณูปโภค เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับการขยายตัวของนิคมฯ เช่น น้ำ ไฟฟ้า ถนน เพราะถ้าคนเข้ามาทำงานในโรงงานฯ ความต้องการใช้สาธารณูปโภคพวกนี้ต้องเพิ่มขึ้นมาก...”

(อาเด. กำนัน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2557)

“...ตอนนี้ปัญหาหาเสพติดกำลังระบาด กลัวว่าคนงานที่เข้ามาทำงานในโรงงาน จะเอาสิ่งไม่ดีเข้ามาในชุมชนทำให้วัยรุ่นมั่วเมาในอบายมุข...”

(ประเสริฐ. ปลัดอำเภอปะนาเระ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2557)

“...คนงานที่เข้ามาเป็นพวกแรงงานต่างด้าว พวกพม่า กัมพูชา บางคนก็โหดเหี้ยม ฆ่าเจ้าของฟาร์มหรือนายจ้าง ก็เคยได้ยินมาแล้ว...”

(หมีะ. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน. ผู้ให้สัมภาษณ์ 6 มิถุนายน 2557)

2.4 ด้านสุขภาพ

ปัญหาสุขภาพของคนในชุมชนเป็นปัญหาที่เกิดตามมาภายหลังปัญหาสิ่งแวดล้อม สังคมและคุณภาพชีวิตต่ำ คือเมื่อสารพิษจาก โรงงานอุตสาหกรรมถูกปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ ในชั้นบรรยากาศ ในดิน และมลพิษทางเสียงแล้ว ประชาชนที่อาศัยในบริเวณพื้นที่นั้นๆจะได้รับผลกระทบด้านสุขภาพโดยตรง ทำให้เกิดโรคระบบทางเดินหายใจ ทางเดินอาหาร การระคายเคืองผิวหนังและตา เมื่อสารพิษสะสมในร่างกายเป็นเวลานานจะเกิดเป็นโรคมะเร็งได้ รวมไปถึงด้านสุขภาพจิตอันเกิดจากเสียงดัง และปัญหาด้านสังคม เรื่องความแออัดของชุมชน และความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน นอกจากนี้ ยังมีโรคระบาดที่แพร่เชื้อมาจากแรงงานต่างด้าวด้วย จึงควรมีการควบคุมและป้องกันการติดโรคติดต่ออย่างมีมาตรฐานและปลอดภัย ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...ถ้าโรงงานในนิคมฯไม่มีระบบจัดการเรื่องน้ำ ขยะที่ดี รับรองได้เลย คนในชุมชนต้องป่วยแน่ๆ...”

(คิง. รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านน้ำบ่อ.

ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...บ้านฉันอยู่ใกล้กับนิคมฯ ฉันกลัวเรื่องฝุ่น เคยคุยว่าที่อุทยานมีโรงงาน แล้วชาวบ้านแถวๆ โรงงาน ได้รับความเดือดร้อน จากพวกฝุ่นละออง ทำให้เป็นโรคผิวหนัง...”

(ตะห์. ประธานกลุ่มสตรีบ้านท่าสุ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...ฉันเชื่อว่านิคมฯ ต้องมีการปล่อยควันพิษ น้ำเสีย เสียงรบกวน และกลิ่นเหม็น ทำให้ชาวบ้านเสียสุขภาพจิต เพราะถูกรบกวนด้วยปัญหาหมอกพิษเหล่านี้...”

(พิเชษฐ. ปลัดอำเภอปะนาเระ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2557)

“...เมื่อโรงงานฯปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำ สารพิษลงสู่ดิน แล้วชาวบ้านจับปลาในแหล่งน้ำและเก็บผักในดินที่มีสารพิษปนเปื้อนมากิน สะสมนานวันเข้า ชาวบ้านก็จะตายเพราะโรคที่เกิดจากสารพิษทั้งในน้ำและดิน

(แบเซ็ง. ปราชญ์ชาวบ้าน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...กลัวว่าพวกแรงงานต่างด้าวพวกนี้จะมีเยอะ กังวลนะ กลัวว่าจะเกิดปัญหาอาชญากรรม และโรคระบาดที่มาจากแรงงานต่างด้าว...”

(อัทธมาล. ครูสอนโรงเรียนคาตอลิก. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

“...จริงๆนิคมฯน่าจะอยู่ห่างออกไปจากชุมชนสัก 10 กิโลเมตร เพราะจะได้ไม่รบกวนชุมชน เพราะ โรงงานชอบทิ้งน้ำเสีย ขยะ ทำเสียงดัง และปล่อยควันพิษ ซึ่งทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ...”

(ดี. เลขาณุกการนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลบ้านน้ำบ่อ.

ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

ปัจจัยการไม่มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

จะเห็นได้ว่า ผลจากการศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่การพัฒนานิคมฯ นั้น ประชาชนขาดการมีส่วนร่วม ทั้งในการวางแผนและการมีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่การพัฒนานิคมฯ ซึ่งเราสามารถสรุปสาเหตุสำคัญ อาจเนื่องมาจากปัจจัยดังต่อไปนี้

1) นิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลไม่จ่ายค่าที่ดินให้ชาวบ้าน

การซื้อขายที่ดินเพื่อสร้างนิคมฯ สร้างความสับสนให้กับเจ้าของที่ดิน โดยเฉพาะกลุ่มเจ้าของที่ดินที่ถูกนำไปใช้เพื่อสร้างถนน กล่าวคือ หลังจากที่ดินได้มีการก่อสร้างอาคารสำนักงานนิคมฯ ต่อมา มีการสร้างถนนเพื่อเป็นทางเข้าสู่สำนักงาน แต่ทางโครงการฯ ไม่ได้ดำเนินการซื้อขายทำสัญญาและจ่ายเงินให้กับเจ้าของที่ดินที่ถูกนำไปใช้ทำถนน จึงกลายเป็นเหตุให้เจ้าของที่ดินในส่วนที่อยู่ในเขตของนิคมฯหลายราย ไม่ยอมขายที่ดินให้แก่ทางนิคมฯ เนื่องจากเกรงว่า จะเหมือนกับเจ้าของที่ดินที่ถูกใช้ไปทำถนนในช่วงก่อนหน้านี้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“...ตอนแรกนั่นคือ ชาวบ้านนั้น ไม่ให้ที่ดินด้วย เพราะพวกเขาไม่จ่ายเงินให้เจ้าของพื้นที่ถนน ให้กับเจ้าของพื้นที่รอบข้าง เลยทำให้เจ้าของที่ดินในชุมชนไม่ให้พื้นที่ด้วย เพราะกลัวจะไม่ได้เงินค่าที่ดิน สรุปคือ เขาไม่เคลียร์ปัญหาเรื่องเงินที่จะจ่ายค่าที่ดินก่อน แต่เขามาขูดค้น ไม้ชะแล้ว ที่จริงชาวบ้านจะขายให้แต่เขาไม่รอ...”

(อานเด. กำนัน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2557)

2) นายหน้าซื้อขายที่ดินไม่จ่ายค่าที่ดินให้ชาวบ้าน

กลุ่มนายหน้าซื้อขายที่ดินรวบรวมที่ดินที่ทางการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) จะสร้างนิคมฯ โดยขายให้ทางบริษัทฟาคอนี่ฯ ในราคาที่สูงกว่าที่ซื้อจากชาวบ้าน โดยไม่ได้แจ้งว่าจะนำไปเพื่อใช้สร้างนิคมฯ เมื่อชาวบ้านที่เป็นเจ้าของที่ดินทราบภายหลังจึงปรับราคาขึ้น แต่นายหน้ากลับไม่ยอมจ่ายค่าที่ดินแก่ชาวบ้าน จนกระทั่งปัจจุบันมีชาวบ้านที่ยังไม่ได้รับเงินค่าที่ดินอีกประมาณ 3 คน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...สิ่งที่เป็นปัญหาหนักที่สุดคือปัญหาเรื่องที่ดิน เรามองอีกว่า ทำไมต้องมีปัญหาที่ดินก็เพราะตัวกลไกที่ซื้อขายที่ดินมีใครบ้าง เดิมที่ดินตรงนั้นอาจจะซื้อขายด้วยวาจาไม่มีการ โอนสิทธิ พอมีนโยบายการจัดตั้งนิคมฯลงมา ก็มีพวกนายหน้ามาซื้อที่ดิน เท่าที่ผมรู้ตามข้อมูลจะได้ 6 หมื่นบาท...”

(พิเชษฐ. ปลัดอำเภอปะนาเระ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2557)

3) ความขัดแย้งเรื่องที่ดินระหว่าง บริษัท ฟาคอนี่ อินคัสทรีรี่ จำกัด กับชาวบ้าน

ปัญหาความขัดแย้งเรื่องที่ดินระหว่าง บริษัท ฟาคอนี่ อินคัสทรีรี่ จำกัด กับชาวบ้าน ทำให้หน่วยงานในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำชุมชน ฝ่ายปกครองในพื้นที่ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการหนี้ที่บริษัทฯค้างจ่ายชาวบ้าน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...ก็เป็นเรื่องที่หนักพอสมควร ปลัดก็ต้องรับผิดชอบในส่วนของรัฐ แม้ว่าจะ
เป็นอำเภอ ตำรวจหรือทหารหรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ก็ต้องดูแลความสงบ
เรียบร้อยถึงแม้ว่าที่ตรงนั้นจะเป็นทรัพย์สินของเอกชน...”

(พิเชษฐ. ปลัดอำเภอปะนาเระ. ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2557)

“...แม่ของหนู เจอปัญหาเรื่องที่ดินเหมือนกัน ทางนั้นไม่ยอมคืนที่ดิน เราเองก็
กลัวไม่กล้าฟ้อง กลัวมีเรื่อง...”

(หมีะ. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)

4) ที่ดินไม่มีโฉนดและทับซ้อน

จากการศึกษาพบว่า หลังจากนิคมฯ ได้ประกาศว่าจะมีการซื้อที่ดินจากชาวบ้าน มี
การซื้อขายที่ดินเรียบร้อยสมบูรณ์เพียงแปลงเดียว จำนวน 9 ไร่ จากจำนวน 933 ไร่ ส่วนที่เหลือไม่มีการ
ทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร จากที่เหลืออีก 924 ไร่ ที่ดินจำนวน 173 ไร่ มีปัญหาเกิดขึ้น 2 ส่วน
กล่าวคือ นิคมฯ ยังไม่จ่ายเงินจำนวน 21 ล้านบาท ให้กับเจ้าของที่ดิน และมีการทับซ้อนของที่ดินใน
ชุมชนจำนวนมาก ภายหลังมีความพยายามในการแก้ปัญหาเรื่องที่ดิน ในวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2556 จึง
มีการทำสัญญาซื้อขายที่ดิน โดยมีนายอำเภอปะนาเระเป็นผู้ไกล่เกลี่ย นำเรื่องให้ศูนย์อำนวยการบริหาร
จังหวัดชายแดนใต้ (ศอ.บต.) เพื่อขอมตินายกรัฐมนตรี้ แต่รัฐบาลของนายกรัฐมนตรี้ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ยุบ
สภาในวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2556 ก่อนได้มีการดำเนินการ ดังกล่าวต่อไปนี้

“...ปัญหาที่ดินทับซ้อนเกิดขึ้นจากการที่เจ้าของที่ดินเดิมเป็นชาวไทยพุทธ
และได้ขายที่ดินให้กับชาวบ้านมุสลิม แต่เจ้าของเดิมเสียชีวิตก่อนที่จะโอน
ให้กับเจ้าของใหม่ และลูกหลานของเจ้าของที่ดินไม่ได้รู้เห็นเรื่องการซื้อขาย
จึงเกิดปัญหาความขัดแย้งจวบจนถึงปัจจุบัน...”

(อาแค. กำนัน. ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2557)

“...ที่ดินแต่เดิม เป็นของคนไทยพุทธ แต่คนที่นี้ก็เข้ามาครอบครองประมาณ
40 ปีแล้ว พอมาตอนนี้ โฉนดที่ดินยังเป็นชื่อของคนไทยพุทธอยู่...”

(ดิ้ง. รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านน้ำบ่อ.

ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2557)